

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

آشنایی
با بنیاد
تاریخ...

هد از ظهر روز جمعه هفدهم مهرماه یکم هزار و سیصد و شصت و شش دبیرکل بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران، حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای معادیخواه به همراه هیأت علمی بنیاد، در قم حضور قائم مقام رهبری فقیه عالیقدر حضرت آیت الله العظمی منتظری رسیدند. ◇

حضرت آیت الله العظمی منتظری، طی این دیدار، رهنمودهای ارزنده ای ارائه فرمودند که مسئولین بنیاد با بهره گیری از آنها، انجام وظایف پر اهمیت خویش را در جهت رسیدن به حقایق تاریخی دنبال خواهند کرد.

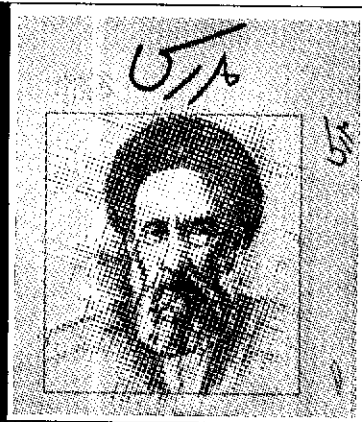
قائم مقام رهبری همچنین طی بیاناتی خاطره ای را که در بخش «زمینه های انقلاب اسلامی به روایت خاطره» شماره گذشته، در رابطه با تدریس فلسفه در حوزه علمیه قم و نقطه نظرهای مرحوم حضرت آیت الله العظمی بروجردی - رحمة الله علیه - چاپ شده بود، مورد بحث قرار داده و اصل خاطره را بیان فرمودند که به امید خداوند در شماره آینده یاد جهت ثبت در تاریخ و نیز آگاهی بیشتر خوانندگان عزیز منتشر خواهیم کرد.

اینک به رهنمودهای حضرت آیت الله العظمی منتظری خطاب به دبیرکل و اعضاء هیأت علمی بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران در این دیدار توجه فرمائید: «... سعی کنید [در تدوین تاریخ انقلاب] از افراد مختلف استفاده کنید. مواظب باشید که اسرار افشا نگردد، زیرا مورد سوء استفاده دشمنان قرار خواهد گرفت... چیزی که خیلی مهم است، اینکه مواظب باشید ملعبه سیاست روز قرار نگیرید و اقیامیات را بنویسید. چون بسیاری از تاریخهای ما این طوری است، یعنی سیاست روز در آن اثر گذاشته است. يك وقت، یکی را به عرش می برند و یکی را به اسفل السافلین! در صورتی که نه آن مقاسمش عرش بوده و نه این مقاسمش

اسفل السافلین؛ این جوری نباشد، بلکه واقعیات را همان طور که هست بیان کنید. مبدا يك وقت چیزهایی از شما پخش شود که مردم بفهمند در آن اغراق و غلو هست، و یا مثلا توی سر یکی زده اید که مستحق این قدر توسری نبوده است. اگر در کارتتان واقع بینی نباشد، تلاشتان بی ارزش می گردد. سعی کنید کاری که انجام می دهید، مطابق واقع باشد. هر کس را به اندازه ای که هست بها بدهید، ولو اینکه حالا مصلحت نباشد که پخش کنید؛ بماند، بالاخره يك روزی چاپ می شود. داعی نداشته باشید همه چیزهایی که می نویسید همین حالا چاپ شود؛ مثلا [اگر] از نظر سیاسی، چیزی مصلحت نیست که پخش شود، فعلا بماند. شما امانت و صداقت و بیطرفی در کار را حفظ کنید، هر چه را مصلحت اقتضا می کند، پخش شود و آنچه مصلحت اقتضا نکرد، در تاریخ بماند. اما اگر يك چیزی از شما پخش شود و افراد بیطرف احساس کنند که شما در اینجا نسبت به چیزی - مثلا اغراق یا بی انصافی کرده اید، در این صورت ارزش کار شما از بین می رود و این، از مشکلات تاریخ است. این اشکال در تاریخهایی که درباره سلاطین نوشته شده، وجود دارد و لذا خیلی از آنها بی اعتبار است. گاهی اوقات، برای بعضی از آنان مجزات و کراماتی درست کرده اند که واقعیت نداشته است.

خلاصه، مواظب باشید که گرفتار ملمبه روز نشوید. البته [کار]، کار با ارزشی است و انشاء الله امیدواریم با افرادی که اطلاعات خوبی دارند، تماس بگیرید. و نسبت به تاریخ معاصر [هم] بنویسید، منتهی سعی کنید دنبال چیزهایی بروید که با ارزش باشد. بعضی چیزها خیلی ارزش ندارد که انسان خیلی وقت صرف آن کند. آن چیزهایی که آموزنده و برای نسل آینده عبرت انگیز است و مشکلات را حل می کند، اینها ضبط شود، ولو حالا پخش نشود...».

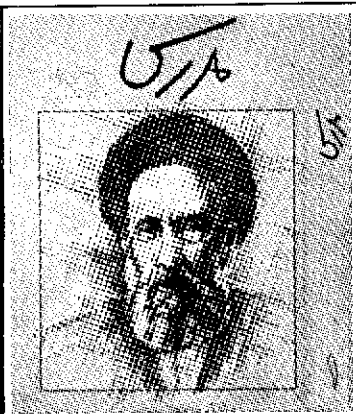
سال گذشته بنیاد تاریخ فعالیت‌هایی در جهت معرفی شهید مدرس، این‌اسوۀ مبارزه با دیکتاتوری و سبیل حق و حقیقت داشت. علاوه بر چاپ و انتشار مقاله‌ای در فصلنامه یاد شماره ۴، در آن روزهای سرد آذرماه سال ۶۵، صحبت‌ها و بحث‌ها همه پیرامون مدرس بود، گفتگو از تحقیقاتی پیرامون زندگی سیاسی و اجتماعی، شخصیت علمی و فقهی و... این شخصیت که پنجه در پنجه سیاست‌های بیگانه و عمال داخلی‌شان انداخت و جان بر سر آن گذاشت، و به دنبال آن دبیرکل و هیئت علمی بنیاد تاریخ فعالانه در مراسم بزرگداشت شهید مدرس شرکت کردند و نطق و سخنرانی و....

بافرا رسیدن سالگرد شهادت مدرس و اطلاع از مراسمی که ستاد بزرگداشت اعلام کرده است، بی‌مناسبت ندیدیم گفتگویی داشته باشیم با دبیرکل بنیاد تاریخ - حجت‌الاسلام عبدالمجید معادینخواه - و فعالیت‌های بنیاد در این زمینه. و این حاصل سؤال و جوابی است کوتاه و موجز با ایشان:

- اطلاع یافتیم که ستاد بزرگداشت مدرس شهید به مناسبت پنجاهمین سالگرد شهادت این رادمرد بزرگ تاریخ ایران اسلامی برنامه‌هایی دارد، بنیاد تاریخ در رابطه با ستاد و در رابطه با مدرس چه نقشی به عهده دارد؟

- تا آنجا که من اطلاع دارم، در بعد انتشاراتی و تحقیقاتی این ستاد، بنیاد تاریخ حضور جدی و فعالی دارد؛ به گونه‌ای که تحقیقات و تالیفات در زمینه‌ها و ابعاد مختلف زندگی سیاسی اجتماعی و شخصیت علمی و فقهی و دیدگاه راویان مختلف درباره مدرس یا از آن «بنیاد» است و یا «بنیاد» در آن سهیم.

یادآوری این نکته هم لازم است که فعالیت‌های بنیاد در این زمینه پیش از تشکیل «ستاد» آغاز شده بود که تفصیل بیشتر را می‌توان در حرف اول «یاد» شماره ۴ و مقدمه مجموعه مدرس ملاحظه کرد.

– از مجموعه مدرس گفتید، این مجموعه چیست و چگونه فراهم شده است؟
– در مقدمه مجموعه مدرس، که کتابهایی است در زمینه موضوعهایی که قبلاً اشاره کردم، تفصیل فراهم شدن آنها عنوان شده است و اینجا مختصراً توضیح می‌دهم که بخشهای مختلف بنیاد حاصل تحقیق و تتبعات گسترده خود را به صورت دو جلد کتاب در چند صد صفحه عرضه کرده‌اند که امید است بعداً بتوانیم مجلدات دیگر آن را هم پس از رفع کاستی‌ها به علاقمندان تقدیم کنیم. این مجموعه چیزی نزدیک به دو هزار صفحه را شامل خواهد بود.

– شما از بعد انتشاراتی و تحقیقاتی ستاد بزرگداشت صحبت فرمودید، در این مورد همکاریتان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

– برحسب ذهنیت همکاران ما و فعالیتهایی که داشته‌اند، «بنیاد» برای «ستاد» مشاور و همکار بدی نبوده است. البته این قضاوتی است که ما، بویژه همکاران محققمان داریم. به نظر می‌رسد اگر این سؤال را از ستاد بکنید و پاسخ آنها را بشنوید بهتر باشد چرا که ارزیابی را خودمان نکنیم صحیح‌تر است؛ قضاوت را دیگران باید بکنند.

– در زمینه آماده کردن مجموعه مدرس و چاپ و انتشار آن از جای دیگری هم کمک گرفته‌اید؟

– تشکیل ستاد بزرگداشت شهید مدرس انگیزه جدی‌تری به ما داد و گرنه همان‌طور که گفتم ما پیش از تشکیل ستاد روی این مجموعه کار می‌کردیم. از نظر کمک هم باید بگویم سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی در آماده‌سازی کتابها از جهت امور فنی، حرفه‌ای نقش سپاس برانگیزی داشت.

– از موقعیت استفاده کرده و تقاضا می‌کنم در مورد ارتباط بنیاد تاریخ به عنوان یک نهاد فرهنگی با دیگر نهادها و ارگانهای فرهنگی کشور توضیحاتی

بفرمائید.

— بنیاد برای بسیاری از مؤسسات فرهنگی کشور ناشناخته است و چرایی این «غربت» مجالی دیگر می‌طلبد. عجلتاً به نکته‌ای اشاره کنم و آن اینکه ما بیش از تبلیغات به انجام کار بها داده‌ایم و کارنامه بنیاد در همین چند سال گواه این ادعاست.

— فرصتی است که مختصری درباره «یاد» صحبت کنیم؛ به‌عنوان آخرین سؤال بفرمائید برنامه‌های بنیاد برای بالارفتن کیفیت «یاد» چیست؟ و آیا امکان تغییراتی در کل از لحاظ محتوا و فرم وجود دارد یا خیر؟

— رشد بخشهای گوناگون «بنیاد» در روند رضایتبخشی قرار دارد و از آنجا که تغذیه «یاد» برعهده این بخشهاست، انتظار می‌رود که خوانندگان شما، در هر شماره پیشرفت قابل ملاحظه‌ای را شاهد باشند.

در این میان اگر محققان دردمندی که فقر تاریخ و تاریخنگاری کشورهای تحت سلطه را باور دارند، از «بنیاد» و «یاد» برداشت مثبتی پیدا کنند، به‌عامل تحول دیگری می‌توان چشم امید داشت. ولی آنچه از همه مهمتر است این است که کار موضوع‌شناسی و منبع‌شناسی «بنیاد» به‌انجام قابل قبولی برسد و این موضوعات به‌عنوان «تز» بعضی دانشکده‌ها به‌رسمیت شناخته شود؛ در این صورت است که به‌دست‌آورد مطلوب رسیده‌ایم و به تحول در تاریخنگاری — که از آرمانهای فرهنگی انقلاب اسلامی است — می‌توان امیدوار بود.

به هر حال «بنیاد» نهاد جوانی است و آرزو بر جوانان عیب نیست.

یادآوری به‌اطلاع می‌رسانیم که این گفتگو پیش از دهم آذرماه یعنی پنج‌هفتمین سالگرد شهادت مدرس انجام گرفته است.

زندگی و سلامت
زندگی و سلامت

خط الفیضی

آریا... مدرس

پیشرو علوم انسانی و مطالعات غربی
رتال خان علم انسانی

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی